

To: [5.1.2e] [5.1.2e] @rivm.nl; [5.1.2e] [5.1.2e] @rivm.nl
From: [5.1.2e] [5.1.2e]
Sent: Wed 7/1/2020 9:14:20 AM
Subject: RE: Protocol en toelichting koorsector
Received: Wed 7/1/2020 9:14:33 AM

[5.1.2e]
 Veel dank hiervoor.
 Mvg,
 [5.1.2e]

Van: [5.1.2e] <[5.1.2e]@rivm.nl>
Verzonden: dinsdag 30 juni 2020 16:34
Aan: [5.1.2e] [5.1.2e] <[5.1.2e]@minezk.nl>; [5.1.2e] <[5.1.2e]@rivm.nl>
Onderwerp: RE: Protocol en toelichting koorsector

Beste [5.1.2e]
 Vanmiddag is het advies naar VWS gestuurd.
 Een bewerking van dit advies (met de aanvullende maatregelen) zal vandaag [bij het Generiek kader coronamaatregelen](#) geplaatst worden.

Met vriendelijke groet,

[5.1.2e]

From: [5.1.2e]
Sent: donderdag 25 juni 2020 15:05
To: [5.1.2e] [5.1.2e] <[5.1.2e]@minezk.nl>; [5.1.2e] <[5.1.2e]@rivm.nl>
Subject: RE: Protocol en toelichting koorsector

Beste [5.1.2e]

VWS heeft het RIVM een aanvullend advies gevraagd over de voorwaarden waarmee koren en zangensembles weer kunnen repeteren en optreden.
 We zijn er mee bezig en hopen dit voor 1 juni af te ronden.

Met vriendelijke groet,

[5.1.2e] [5.1.2e]

From: [5.1.2e] [5.1.2e] <[5.1.2e]@minezk.nl>
Sent: donderdag 25 juni 2020 10:45
To: [5.1.2e] <[5.1.2e]@rivm.nl>; [5.1.2e] <[5.1.2e]@rivm.nl>
Subject: RE: Protocol en toelichting koorsector

Beste [5.1.2e]

Op persconferentie gisteren is er door kabinet gezegd: Voor zangkoren en zangensembles wordt repeteren en optreden weer mogelijk. Onder welke voorwaarden, daarover komt het RIVM op zeer korte termijn met een advies.
 Verwachten jullie dit advies nog voor 1 juli te kunnen geven?

Groet,

[5.1.2e]

Van: [5.1.2e] <[5.1.2e]@rivm.nl>
Verzonden: donderdag 18 juni 2020 16:40

Aan: [redacted] <[redacted]@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Protocol en toelichting koorsector

Beste [redacted]

Zelf zou ik het ook graag weten, maar ik denk dat het nog wel enige weken kan duren.

Groet, [redacted]

From: [redacted] <[redacted]@minezk.nl>

Sent: donderdag 18 juni 2020 16:14

To: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>

Subject: RE: Protocol en toelichting koorsector

Beste [redacted]

Veel dank voor je reactie.

Ik zal inderdaad nog nagaan of er een OMT advies komt bij VWS. Maar ik neem aan dat een advies vragen alleen zin heeft indien jullie iets nieuws kunnen zeggen obv verdere onderzoeksresultaten dan jullie tot nu toe hebben gedaan? Anders zou dat neem ik aan tot een herhaling van het huidige advies leiden?

De zangkoren zullen dus moeten wachten tot er nieuwe inzichten zijn, helder. Maar is dat een kwestie van dagen, weken, maanden of jaren (voor mijn beeldvorming)?

Hartelijke groet,

[redacted]

Van: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>

Verzonden: donderdag 18 juni 2020 16:00

Aan: [redacted] <[redacted]@minezk.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>

Onderwerp: RE: Protocol en toelichting koorsector

Beste [redacted]

Zover bekend wordt het advies over geforceerd stemgebruik (incl. koren/spreekkoren/schreeuwen) op een later moment her-beoordeeld.

Wellicht is bekend bij je collega's van VWS of en wanneer er een OMT adviesaanvraag komt.

Het advies over koorzang van 25 mei en het ontraden ervan was gebaseerd op literatuur en de gemelde uitbraken met een hoge attack rate bij koren en in de kerk.

Dat was erg verontrustend. De vraag bij zingen is of de 1,5 m wel afdoende is.

Er wordt nagezocht door RIVM met GGD en laboratoriums of we de patiënten van destijds beter kunnen linken (moleculair onderzoek).

Het is helaas nog niet bekend wanneer dat onderzoek is afgerond.

Tot slot, er is geen reden aan te nemen dat de verspreiding van SARS-CoV-19 binnen of buiten van elkaar verschilt (en dat geldt ook voor zingen).

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding (LCI)

Tel: 030 [redacted] [redacted]

RIVM Centrum Infectieziektebestrijding

From: [redacted] <[redacted]@minezk.nl>

Sent: donderdag 18 juni 2020 13:59

To: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>

Cc: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Protocol en toelichting koorsector

Beste [redacted] 5.1.2e

Helder, dank.

Ik hoor dan graag nog even van [redacted] 5.1.2e. Loopt er bijvoorbeeld nu onderzoek naar zingen en de risico voor verspreiding van Corona? En door wie?

Ik denk nl dat alleen de boodschap dat het nu niet mag en dat eerst nader onderzoek moet worden afgewacht voordat het weer kan beter landt als we er ook bij kunnen zeggen dat er daadwerkelijk een onderzoek loopt en dat daar binnen afzienbare tijd een resultaat/duiding uit voortkomt.

Alvast veel dank,

Groet,

[redacted] 5.1.2e

Van: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Verzonden: woensdag 17 juni 2020 16:39

Aan: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minezk.nl>; [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Onderwerp: FW: Protocol en toelichting koorsector

Beste [redacted] 5.1.2e

@ [redacted] 5.1.2e kun jij antwoord geven op de eerste vraag van [redacted] 5.1.2e

@ [redacted] 5.1.2e in het laatste OMT advies van 25 mei is ingegaan op geforceerd stemgebruik (zoals zang). Op pagina 8 en 9 van de adviesbrief staat het beschreven. De brief vind je hier:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2020/05/25/advies-nav-68e-omt-covid-19>

Bij mijn weten is dit niet opnieuw geagendeerd door VWS voor het komende OMT. Maar ik zal dit nog even navragen bij mijn collega's.

Met hartelijke groet,

[redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e

RIVM Cib

Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding

Postbus 1

3720 BA Bilthoven

M: [redacted] 5.1.2e

E: [redacted] 5.1.2e @rivm.nl

[redacted] 5.1.2e

From: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @minezk.nl>

Sent: woensdag 17 juni 2020 15:39

To: [redacted] 5.1.2e <[redacted] 5.1.2e @rivm.nl>

Subject: FW: Protocol en toelichting koorsector

Beste [redacted] 5.1.2e

Zie het bijgaande protocol voor zangkoren.

Dit voldoet aan onze vormvereisten, maar wij hebben niet de kennis om te kunnen beoordelen of zingen weer is toegestaan en onder welke condities. Hebben jullie hier kennis over?
Of gaat dit ook voor advies naar OMT?

Groet,
5.1.2e

Van: 5.1.2e <5.1.2e@minocw.nl>

Verzonden: vrijdag 5 juni 2020 09:21

Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minezk.nl>

CC: 5.1.2e @koornetwerk.nl <5.1.2e@koornetwerk.nl>

Onderwerp: FW: Protocol en toelichting koorsector

Beste 5.1.2e

Zou je dit met enige voorrang willen bekijken? Samen zingen kan nog niet vanwege besmettingsrisico's, maar er is inmiddels voldoende onderzoek waaruit blijkt dat buiten op 3 meter afstand, mogelijk moet zijn. Zie bijgaande protocol van de koorsector. Verzoek is buiten te mogen zingen, in kleinere groepen, onder gecontroleerde condities. Nu mag er niets (muv kinderen tot 12 jaar). Als jullie het willen bekijken en dorgeleiden naar VWS/ONMT zou dat geweldig helpen. Zie hieronder de gegevens van het Koornetwerk, 5.1.2e

Bij voorbaat dank,

5.1.2e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Erfgoed en Kunsten
Rijnstraat 50 | Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
M 5.1.2e

Van: 5.1.2e @koornetwerk.nl [5.1.2e@koornetwerk.nl]

Verzonden: woensdag 3 juni 2020 15:19

Aan: 5.1.2e ; 5.1.2e

Onderwerp: Protocol en toelichting koorsector

5.1.2e

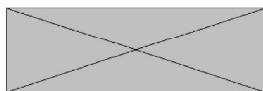
Het was goed om even met elkaar te kunnen spreken en de situatie uit te leggen en hopelijk kunnen we in alle complexiteit het grijze gebied iets minder grijs maken en wat rust terugbrengen.

Ik heb bijgevoegd bericht opgesteld en protocol aangepast. Er was inderdaad al een passage over de kwetsbare groep opgenomen om hiermee een ingroeipad af te spreken. Hier is nu ook in de inleiding naar verwezen..

Laat me weten wanneer dit anders moet, ik moet aanvullen etc.

Ik zal ook kijken wat wij van onze kant richting VWS nog kunnen doen, laat dus even weten hoe het vordert.

Met vriendelijke groet, en dank voor jullie inzet,

5.1.2e

M: 5.1.2e

5.1.2e [@koornetwerk.nl](https://www.koornetwerk.nl)
www.koornetwerk.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.
www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.
www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch

verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.
www.rivm.nl/en Committed to *health and sustainability*

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.
www.rivm.nl/en Committed to *health and sustainability*

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic

transmission of messages.
www.rivm.nl/en Committed to *health and sustainability*

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.